

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ
Λογιστικής
Αθήνα, 31-3-1992

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
Αριθ. Πρωτ. ΕΠΙΤΗΔΕΩΝ 3028
Ημερομηνία Κατάστασης 31.3.92

Ε Ρ Ο Τ Η Σ Η

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΥΠΟΥΡΓΟΥΣ: ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ, ΕΘΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ,
ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ, ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ
ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ, ΓΕΩΡΓΙΑΣ.

Δημοσιεύονται πληροφορίες ότι εντός του Απριλίου πρό-
κειται να υπογραφεί η σύμβαση για το έργο της εκτροπής
του Αχελώου.

Η εκτροπή αυτή έχει προκαλέσει ορισμένες αμφισβητήσεις,
τόσο στην Ελλάδα, όσο και στο εξωτερικό (ΕΟΚ), λόγω ενδε-
χόμενων αρνητικών περιβαλλοντικών, οικονομικών και κοινο-
τικών επιπτώσεων που θα έχει.

Σε επιστημονικές ημερίδες που οργανώθηκαν στην Αθήνα,
στην Κομοτηνή και στο Μεσολόγγι, νέοι ισχυρισμοί για τις
αρνητικές επιπτώσεις του έργου ήρθαν στην επιφάνεια.

Οι προβληματισμοί και οι επιφυλάξεις συνοψίζονται στα
παράκάτω:

1. Περιβαλλοντικές επιπτώσεις. Υποστηρίζεται ότι:

α) θα επέλθει σοβαρότατη υποβάθμιση των υγροτόπων των
εμβολών του Αχελώου και του Μεσολογγίου, που προστατεύονται
από τη συνθήκη RAMSAR και την Κοινοτική Οδηγία 79/409/ΕΚ,
λόγω της δραστηνής μείωσης της ποσότητας νερού που θα εισ-
φέρει (σοβαρή ρύπανση και διαταραχή των θρεπτικών συστατικών,
αύξηση της αλατότητας, καταστροφή των λουρονησίδων και άλ-
λα). Θα υπάρξει επομένως δυσμενέστατη επίπτωση στη σύνθεση
και τους πληθυσμούς πολλών σπάνιων ή απειλούμενων φυτικών
και ζωικών ειδών και ιδιαίτερα στην ορνιθοπανίδα.

β) ότι θα αλλάξουν τελείως η γεωμορφολογία και τα φυσικο-
χημικά και οικολογικά χαρακτηριστικά της λεκάνης απορροής
του Αχελώου, ενώ θα απειληθούν με πλήρη εξαφάνιση σπάνια
είδη, των οποίων η επιβίωση συνδέεται με την ύπαρξη του
ποταμού (βίβρα, πέτροφα και άλλα).

γ) ότι στις περιοχές των ταμιευτήρων θα υπάρξουν μεταβολές
του μικροκλίματος, σοβαρή μείωση της πλήρωσης των υδροφόρων
οριζμάτων, εξαφάνιση οικοσυστημάτων από τις κατακλύσεις,
αύξηση της διάβρωσης των εδαφών και άλλες δυσμενείς επιπτώσεις.

6) ότι θα ενταχθεί η ρύπανση σε όλη τη θεωρία (παράγκες περιοχές, εδάφη, υδροφόρος ορίζων επιφανειακά και θαλάσσια υδάτινα σώματα) από την αυξημένη χρήση λιπασμάτων και φυτοφαρμάκων, που θα προκαλέσει η προβλεπόμενη εκεί εντατικοποίηση της γεωργίας.

2. Οικονομικές επιπτώσεις: Υποστηρίζεται ακόμη:

α) ότι η βιωσιμότητα του έργου και τα οικονομικά οφέλη που θα προκύψουν από αυτό αμφισβητούνται έντονα (ακόμη και από το ΤΕΕ), δεδομένου του τεραστίου ύψους της επένδυσης και της έλλειψης συνοδικής και πειστικής μελέτης κόστους - οφέλους (COST-BENEFIT ANALYSIS).

β) ότι τα ενεργειακά οφέλη είναι αμφίβολα ή οριακά και γι αυτό η ΔΕΗ έχει από μακρού αντιταχθεί στο έργο, ζητώντας μάλιστα -εντελώς πρόσφατα- από το Δημόσιο την αποζημίωση 139 δισ. δραχμών σε περίπτωση επέλευσης του έργου. Ακόμα, η ζωή των φραγμάτων θα είναι περιορισμένη λόγω των προβλεπόμενων επιχώσεων από τη διάβρωση των εδαφών.

γ) ότι τα προβλεπόμενα να παραχθούν γεωργικά και κτηνοτροφικά προϊόντα είναι πλεονασματικά στην Ευρωπαϊκή Κοινότητα και θα πληγούν ακόμα εντονότερα από την τροποποίηση της κοινής αγροτικής πολιτικής και τις νέες εξελίξεις στο GATT. Επί πλέον, δεν αναφέρονται με σαφήνεια και ονομαστικά ποιά θα είναι και ποιά το ύψος παραγωγής τους. Ακόμη, από νεότερες μελέτες του Πανεπιστημίου Θεσ/νίκης, που εγκρίθηκαν από το Υπουργείο Γεωργίας, προκύπτει ότι είχε ενοαδήποτε υπολογιστεί η ποσότητα του νερού για την άρδευση, με αποτέλεσμα να ανατρέπεται η σκοπιμότητα της προβλεπόμενης διατομής των οφράγγων εκτροπής.

6) ότι δεν έχουν ποτέ υπολογισθεί οι αρνητικές οικονομικές επιπτώσεις στα ιχθυοστροφεία και στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις της Αιτωλοακαρνανίας, καθώς και η απώλεια γόνιμων γεωργικών και κτηνοτροφικών εκτάσεων στις περιοχές των φραγμάτων.

3. Κοινωνικές επιπτώσεις. Υποστηρίζεται επίσης:

α) ότι από το φράγμα της Μεσοχώρας κατακλύζονται 357 οικήματα, από το φράγμα της Ευκίδας 169, από το φράγμα της Πόλης 112 και του Μουζακίου 397. Επίσης, καταστρέφονται σημαντικά μνημεία.

β) ότι η κατασκευή των ταμειευτήρων θα οδηγήσει τις πληττόμενες ορεινές κοινότητες σε πληθυσμιακή κατάρρευση και σε διάλυση της κοινωνικής τους συνοχής, λόγω της αποκοπής οικισμών, της απώλειας γόνιμων εκτάσεων και κτισμάτων και της βίαιης ανατροπής της οικονομίας της περιοχής.

γ) ότι με την εκτροπή τίθενται οι βάσεις για έντονες διανεμειστικές συγκρούσεις μεταξύ Ανατολικής και Δυτικής Ελλάδας για τη χρήση των υδάτων του Αχελάου.

4. Ατέλειες περί τη δημοπράτηση του έργου. Υποστηρίζεται τέλος:

ότι στη σχετική δημοπρασία έλαβε μέρος μία μόνον κοινοπραξία, ενώ οι υπόλοιπες τελικά αρνήθηκαν να συμμετάσχουν. Από τις νεώτερες εξελίξεις προκύπτει πως έχει παραμεριστεί η εκτέλεση των αρδευτικών έργων του θεσσαλικού κάμπου και προωθείται -και μάλιστα με ανάρτηση- η εκτέλεση μόνον των υδραυλικών έργων κερφαλής.

Πέραν των ανωτέρω, δεν έχει εκπονηθεί, δημοσιοποιηθεί και εγκριθεί συνοδική μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων που να καλύπτει ταυτόχρονα τα επί μέρους προβλήματα της εκτροπής (κατασκευή ταμειευτήρων, υγρότοποι Μεσολογίου, θεσσαλική πεδιάδα). Επίσης, δεν έχει αντιμετωπισθεί συνολικά το ζήτημα των περιβαλλοντικών επιπτώσεων και ιδιαίτερα το θέμα της ποιότητας και ποσότητας που πρέπει να εισρέει στο Δέλτα του Αχελάου, δεδομένου ότι θα υπάρξει μεταφορά νερού από ένα υδατικό διαμέρισμα σε άλλο.

Δεν έχει επίσης εκπονηθεί σοβαρή μελέτη για την καταίωση της κατασκευής των φραγμάτων Συκιάς και Αυλακίου επί της φυσιολογικής κοίτης του Αχελάου.

Τέλος, οι τελευταίες μετρήσεις της ποσότητας του νερού του ποταμού (1985-1991) διαπιστώνουν ότι η ειήσια παροχή δεν είναι 5 δις. κυβικά νερού κατ'έτος, αλλά 3,1 δις. κυβικά κατ'έτος, γεγονός που αλλάζει ριζικά τη βασική προ-ϋπόθεση στην οποία στηρίχτηκε η αρχική ιδέα της εκτροπής.

Κατόπιν όλων των ανωτέρω,

ΚΛΑΟΥΝΤΑΙ οι κ. Υπουργοί ΠΕ.ΧΩ.ΔΕ, Εννικής Οικονομίας, Βιομηχανίας, Ενέργειας και Τεχνολογίας και Γεωργίας να απαντήσουν στα παρακάτω ερωτήματα:

1. Υπάρχει πρόσφατη, εγκυκλιμένη συνοδική Μελέτη Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, που έχει δημοσιοποιηθεί, και ποιές είναι οι θετικές ή αρνητικές επιδράσεις πάνω σ' αυτή; Να κατατεθούν στη Βοηθή και η μελέτη και οι τυχόν αντίθετες απόψεις;
2. Ποιά είναι η επίσημη θέση της ΔΕΗ για το συγκεκριμένο έργο;
3. Αληθεύει ότι η ΕΟΚ δεν έχει εγκρίνει τη χρησιμοποίηση των υδάτων της εκτροπής για την άρδευση του θεσσαλικού κάμνου;
4. Οι τελευταίες μετρήσεις για την ποσότητα νερού του ποταμού έχουν γίνει αντικείμενο προσοχής και μελέτης από την Κυβέρνηση και ποιά είναι η θέση της για τις επιπτώσεις στην Αιτ/νία, στα εκεί υδροηλεκτρικά έργα της ΔΕΗ, κ.λ.π.;
5. Υπάρχει πρόγραμμα προστασίας της Αιτ/νίας από τις επιπτώσεις της εκτροπής, καθώς και πρόγραμμα οικονομικής ανάπτυξης της, ως αντιστάθμισμα της μέλλουσας να προκληθεί αδυναμία να χρησιμοποιήσει τα νερά του Αχελώου για τις δικές της ανάγκες;
6. Υπάρχει σκέψη της Κυβέρνησης να αναπτύξει τουριστικά τις εκβολές του Αχελώου, τις λουρνοηίδες της περιοχής Μεσολογίου, τα Ιόνια παράλια της Αιτωλοακαρνανίας και την άρδευση των Επριωνών περιοχών της Βόλτου, Επριμέρου, κ.λ.π., χωρίς ασφαλώς την αλλοίωση της αισθητικής του φυσικού περιβάλλοντος;

ΟΙ ΕΡΩΤΩΝΤΕΣ ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ

ΦΟΚΟΥΛΑΟΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΜΠΑΤΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ

ΔΗΜΗΤΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ

ΚΟΚΚΙΝΟΒΑΞΙΑΝΗΣ ΧΡΗΣΤΟΣ

ΠΕΠΟΝΗΣ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ